

Міжнародне співробітництво в сфері туризму

Тетяна Сокол

к.пед.н, доцент, доцент кафедри туризму,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

e-mail: tgsspectour@gmail.com,

ORCID: 0000-0001-6106-4911

Кіра Запара

студентка кафедри туризму,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

e-mail: ZaparaKS@krok.edu.ua

У сучасному світі туризм виступає одним із найдинамічніших секторів глобальної економіки, що забезпечує мільйони робочих місць, сприяє сталому розвитку територій, формує позитивний міжнародний імідж країн. З огляду на зростаючу глобалізацію, інтеграційні процеси, розвиток інформаційних технологій та посилення взаємозалежності країн, питання міжнародного співробітництва в сфері туризму набуває особливої ваги. Пандемія COVID – 19, збройні конфлікти, кліматичні виклики, нові формати мандрівництва та цифровізація глибоко змінили туристичну галузь, поставивши перед нею нові завдання. У цих умовах саме міжнародне співробітництво є тим інструментом, який дозволяє країнам об'єднувати зусилля для подолання криз, відновлення туристичних потоків, формування спільних стандартів безпеки та екологічної відповідальності.

Туризм давно перестав бути лише формою відпочинку – сьогодні це потужний інструмент міжкультурної комунікації, дипломатії, соціально-економічного розвитку. Співпраця між країнами у туристичній сфері забезпечує взаємозбагачення культур, обмін досвідом, зростання зайнятості та надходження інвестицій у місцеву економіку. Принципи та види такого співробітництва визначають його ефективність та сталість [1].

Одним із базових принципів міжнародного туристичного співробітництва є рівноправність і взаємна вигода. Незалежно від рівня економічного розвитку чи політичної ваги, кожна країна має право на участь у глобальному туристичному процесі. Такий підхід забезпечує справедливі умови для обміну туристичними потоками, інвестування та просування національного туристичного продукту. Іншим надзвичайно важливим принципом є повага до суверенітету держав. Туризм, будучи галуззю, тісно пов'язаною з культурними, історичними та природними ресурсами, повинен розвиватися в рамках національного законодавства кожної країни. Міжнародне співробітництво має здійснюватися з урахуванням внутрішніх правил, норм і стратегій розвитку туризму, не втручаючись у політичну чи культурну автономію країни-партнера [2].

Нині дедалі більшої актуальності набуває принцип сталого розвитку. Туризм, як динамічна галузь, здатний як приносити користь, так і створювати загрози – зокрема, екологічні, соціальні чи інфраструктурні. Тому всі форми міжнародної взаємодії в цій сфері повинні базуватися на ідеях екологічної

відповідальності, збереження культурної спадщини, соціальної інклюзивності та економічної ефективності. Безпека туристів – ще один наріжний камінь ефективного співробітництва. Країни повинні узгоджувати заходи безпеки, спільно працювати над мінімізацією ризиків та забезпеченням комфортних умов перебування іноземців. Цей аспект набуває особливого значення в умовах зростання глобальних загроз – від терористичних атак до пандемій.

Крім того, важливим принципом є відкритість у поширенні інформації та обміні досвідом. Туристична галузь стрімко розвивається, зокрема завдяки цифровим інструментам. Міжнародне співробітництво сприяє обміну даними про потоки туристів, досвідом у сфері просування, інноваціями в обслуговуванні, що дозволяє адаптуватися до нових тенденцій і підвищувати якість послуг. Не менш важливим є сприяння культурному обміну. Міжнародна співпраця у цій сфері повинна спрямовуватися на розвиток толерантності, взаємоповаги, підтримку автентичних культур та захист нематеріальної спадщини.

Розглядаючи види міжнародного співробітництва в туризмі, слід зазначити, що вони є надзвичайно різноманітними. Найпоширенішою є форма двостороннього співробітництва. Це може бути підписання угод між двома країнами щодо обміну туристичними потоками, спрощення візового режиму, спільних маркетингових компаній, участі в туристичних форумах, ярмарках, тренінгах. Україна активно укладає двосторонні та багатосторонні угоди про співпрацю в сфері туризму з різними країнами.

Водночас особливої уваги набуває багатостороннє співробітництво, яке відбувається в рамках міжнародних організацій, таких як Всесвітня туристична організація UNТуризм, Світоварадазподорожейітуризму (WTTC) та Європейська туристична комісія (ETC), Участь країн у таких організаціях дозволяє їм бути частиною міжнародного професійного середовища, впроваджувати новітні підходи, а також впливати на прийняття рішень [3]. Україна є членом Всесвітньої туристичної організації (UNWTO) з 1997 року. Це членство надає можливість брати участь у формуванні глобальних стандартів, політики сталого розвитку туризму, мати доступ до аналітики та консалтингу, а також просувати свої ініціативи на міжнародному рівні.

Однією з найперспективніших форм співробітництва є участь у міжнародних програмах і проектах технічної допомоги. Такі програми, що фінансуються ЄС, Світовим банком, USAID, GIZ та іншими донорами, дозволяють країнам розвивати туристичну інфраструктуру, просувати регіональні продукти, навчати персонал, модернізувати управлінські системи. Україна залучає міжнародну технічну допомогу для модернізації туристичної галузі. Серед прикладів можна навести проекти USAID у регіонах (Карпати, Херсонщина, Буковина), які спрямовані на розвиток місцевих туристичних брендів та кластеризацію. Також варто відзначити підтримку з боку GIZ (Німеччина) у розвитку зеленого туризму та жіночого підприємництва в туризмі. Багато регіонів України самостійно ведуть міжнародну співпрацю в сфері туризму. Наприклад, Закарпаття є учасником Карпатського туристичного альянсу, Львів має міста-партнери у

Польщі, Німеччині, Італії, Одеса співпрацює з портовими містами Європи, а Харків розвиває індустріальний туризм спільно з Ізраїлем і Польщею [4].

Активним і дієвим інструментом співпраці є також спільна участь у міжнародних туристичних виставках, форумах, фестивалях. Вони слугують платформою для обміну досвідом, демонстрації туристичних можливостей, встановлення нових контактів із туроператорами, інвесторами, медіа та представниками інших країн. Україна бере активну участь у міжнародних туристичних виставках та форумах, таких як ITB Berlin (Німеччина), WTM London (Велика Британія), FITUR (Іспанія) та UITT (Київ). Ці заходи є важливими платформами для презентації туристичних продуктів, регіонів, гастрономії, маршрутів, а також для проведення перемовин із представниками туристичного бізнесу. Участь у таких заходах дозволяє Україні заявити про себе як про перспективний напрям для туристів із різних куточків світу, налагодити партнерські відносини та залучити інвестиції в туристичну галузь.

Активна участь України у міжнародному туристичному співробітництві не лише формує її позитивний образ в очах міжнародної спільноти, а й сприяє розвитку малого та середнього бізнесу, залученню іноземного капіталу та відновленню економіки.

Ключові слова: міжнародне співробітництво, принципи міжнародного туристичного співробітництва, інститути співпраці.

Список використаних джерел

1. Міщенко А. Г. Міжнародне співробітництво в сфері туризму. Науковий вісник Київського гуманітарного інституту. Серія: економічні науки. 2008. №1. С.18-24. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/mishchenko.htm
2. Офіційний сайт «UNWTO». URL: www.unwto.org
3. Hall C. M. *Tourism Planning: Policies, Processes and Relationships*. URL: https://www.researchgate.net/publication/306088428_Tourism_Planning_Policies_Processes_and_Relationships
4. Ченурда Г., Старинець О., Шестень О., Міжнародні туристичні організації та їх роль в розвитку туризму та готельно-ресторанного бізнесу в умовах сьогодення. Інновації та технології в сфері послуг і харчування. 2024. №1(11). С. 46-56. URL: <https://journals.chdtu.ck.ua/index.php/itsf/article/view/109>